

POZIV ZA SUDJELOVANJE

NA 12. MEĐUNARODNOJ ZNANSTVENOJ KONFERENCIJI

IDENTITETI – KULTURE – JEZICI

Rad na prošlosti: između zaborava i postistine

Poštovane kolegice i kolege!

Srdačno vas pozivamo na 12. međunarodnu interdisciplinarnu znanstvenu konferenciju **IDENTITETI – KULTURE – JEZICI** koja će se održati **2. lipnja 2026.** na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Mostaru.

Tema je ovogodišnje konferencije **Rad na prošlosti: između zaborava i postistine** i posvećena je promišljanju načina na koje se prošlost interpretira, artikulira i prenosi unutar različitih disciplina i društvenih praksi.

Theodor W. Adorno u svojem izlaganju postavlja temeljno pitanje: *što znači rad na prošlosti?* Pritom izražava zabrinutost da brisanje prošlosti iz sjećanja i zauzimanje stava prema kojemu sve treba zaboraviti i oprostiti vodi prema viziji povijesti koja kao da se nije ni dogodila. Günther Anders, s druge strane, Hirošimu označava kao nultu točku povijesti. Od toga trenutka, smatra on, povijest se više ne može razumijevati isključivo kao akumulacija iskustava, jer potpuni i bezuvjetni kraj čovjeka i svijeta postaje moguć u svakome trenutku.

Ovim se perspektivama pridružuje i postmoderna praksa preoblikovanja, zaglađivanja i reguliranja prošlosti. Nastaju narativi postistine – pripovjedno uređene povijesti koje sadašnjosti služe kao njezina legitimacija ili nadopuna. Krajnji je učinak dojam da prošlost tek treba nastati, što James Wood naziva histeričnim realizmom.

Između tih krajnosti – potpunoga zaborava, dosezanja nulte točke i narativnoga prepravljanja – otvara se prostor za novu raspravu. Pritom se nameću ključna pitanja: može li se u radu na prošlosti pronaći vjerodostojno uporište? Može li se simbolički, ideološki i naratološki naboj povijesti jasno i nedvosmisleno artikulirati u diskursu?

Konferencija će se ponajprije usredotočiti na:

- reinterpetaciju prošlosti u povijesnome, književnome, kulturnome i medijskome diskursu;
- ulogu iskustva i interpretacije u oblikovanju kolektivnoga identiteta i političkih narativa;
- utjecaj postistine, medija i narativnoga prepravljanja na suvremenu kulturu, društvo i politiku;
- psihološke i politološke dimenzije interpretacije prošlosti.

Interdisciplinarnost je ključna jer je prošlost, osobito traumatska, istodobno politička, kulturna, psihološka, jezična, povijesna i društvena. Konferencija je zamišljena kao prostor susreta različitih perspektiva, u kojem se individualna istraživanja povezuju u slojevito razumijevanje načina na koji se prošlost konstruira, prenosi i osporava.

Radujemo se vašemu dolasku!

Tematska područja konferencije uključuju:

Filozofija i etika

- kritika ideologije i autoritarnih struktura
- etički imperativ sjećanja
- moralno obrazovanje zajednice nakon traumatskih povijesti
- odgovornost, krivnja, oprost i pravda

Informacijske znanosti i mediji

- digitalni arhivi, baze podataka i dokumentacijske prakse
- medijske strategije oblikovanja i reinterpetacije prošlosti
- algoritamski okviri i uloga informacijske tehnologije u javnim narativima
- medijska pismenost, dezinformacije i etika informiranja
- vizualni, audiovizualni i digitalni materijali kao memorijski resursi

Književnost i druge umjetnosti

- književnost kao prostor svjedočenja, otpora i pamćenja
- estetizacija traume i etičke dileme reprezentacije
- *kontrafaktualne* i eksperimentalne narativne strategije u reprezentaciji povijesti
- umjetnički arhivi (film, fotografija, dokumentaristika)
- likovne prakse u kontekstu memorije i društvene kritike

Lingvistika i kritička analiza diskursa

- jezik kao alat kolektivnoga pamćenja i zaborava
- jezični korpusi i digitalni resursi za proučavanje diskursa
- eufemizmi, propagandni jezik, političke manipulacije
- retoričke strategije negacionizma i revizionizma
- diskurzivna proizvodnja „drugoga“ i procesi dehumanizacije

Pedagogija i obrazovne znanosti

- kurikuli povijesti i književnosti u postkonfliktnim društvima
- obrazovanje za demokraciju i toleranciju
- škole kao mjesta memorijskoga posredovanja
- pedagoške prakse za poticanje kritičkoga mišljenja

Političke i društvene znanosti

- tranzicijska pravda i mehanizmi suočavanja s prošlošću
- lustracija, komemoracije, restitucija, javne politike pamćenja
- politički sustavi koji potiču ili onemogućuju rad na prošlosti
- društveni procesi normalizacije, potiskivanja ili reinterpretacije prošlosti

Povijest i historiografija

- metodologije istraživanja kontroverznih ili potisnutih prošlosti
- odnos povijesne znanosti i memorijskoga aktivizma
- arhivi, dokumenti i materijalni tragovi prošlih zločina
- opasnosti „memorijalnoga revizionizma“

Psihologija i psihoterapija

- individualna i kolektivna trauma
- transgeneracijski prijenos traumatskih iskustava
- mehanizmi potiskivanja, poricanja i racionalizacije
- psihološke zapreke istinskom „radu na prošlosti“

Socijalni rad i socijalne politike

- rad na prošlosti u praksi socijalnoga rada (postkonfliktna društva)
- uloga socijalnih radnika u radu s traumom, gubitkom i nasiljem
- institucionalno pamćenje, profesionalna odgovornost i etika skrbi
- rad s marginaliziranim skupinama i „nevidljivim“ povijestima
- socijalne politike sjećanja i zaborava
- zajednica, pomirenje i procesi reintegracije

Predložena tematska područja služe kao orijentacijski okvir; dobrodošli su i radovi koji interdisciplinarno povezuju više tematskih blokova ili predlažu nove problemske pristupe radu na prošlosti.

PRIJAVA ZA SUDJELOVANJE

- I. Prijave za sudjelovanje na Konferenciji sa sažetkom i kratkim životopisom potrebno je poslati najkasnije do **27. ožujka 2026.** na adresu ikj@ff.sum.ba
- II. Sažetak izlaganja treba sadržavati do 250 riječi na hrvatskome i engleskome jeziku. Uz sažetak potrebno je navesti pet do sedam ključnih riječi.
- III. Jedan autor može prijaviti samo jednu temu izlaganja.
- IV. Obavijest o prihvatanju ili odbijanju teme izlaganja svi prijavljeni sudionici dobit će najkasnije do 1. travnja 2026.

dr. sc. Jela Sablić Vujica, red. prof.
predsjednica Organizacijskoga odbora Konferencije

